

LJUDSKI TEDNIK

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina: za celo leto . . . Din 50.— mesečno Din 5.—
za pol leta . . . „ 25.— za inozemstvo „ 80.—

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Breg 12.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Oglasi se računajo po tarifu. — Poštno-čekovni račun št. 13.236.

Razčiščen položaj.

Zadnja kriza nam je prinesla popolno razčiščenje situacije v Belgradu. Ideja narodnega in državnega edinstva triumfira v Belgradu in tako je ustvarjena popolna jasnost. Rekli smo opetovano, da Davidovičevemu bloku manjka pozitivnega državnega programa, ker ima vsaka blokaških strank svoje lastne misli in namene o ureditvi naše države. Svetovali smo, naj se zedinijo na pozitiven državni program. A nihče nas ni hotel poslušati. Pozitiven državni program so nadomeščali s praznimi frazami. Rekli smo, da na ta način morajo propasti, četudi imajo večino v skupščini, ker je ideja močnejša kot aritmetika. Dokopali so se sicer do vlade, a niso bili v stanju, dokopati se do skupnega pozitivnega državnega programa. V pozitivnosti so si bili zadnji dan ravno tako needini kot prvi dan, ko so se prvič stegnili v ministrskih foteljih. Zato so morali tavati od krize v krizo in končno neizbežno propasti.

Sedaj bodo prišli volilci do besede. Na njih je, da se razčisti položaj tudi v narodu, v ljudstvu. To je v rokah ljudstva. Ali bo ljudstvo v stanju dokopati se tako daleč, da se odloči po svoji lastni glavi o svojih lastnih interesih? To je odločilno vprašanje. Mi ne pripadamo nobeni stranki in zato sodimo položaj in vse dogodke javnega življenja objektivno in z zdravo pametjo. In ta zdrava pamet nam kaže, da leži poglobljeno zlo naroda in države v izvestnih strankah odnosno v zlorabi njihovega upliva na narod.

Naš narod je ubog revež. Stvari v našem javnem življenju ne gleda takšne kakršne so, temveč take, kakršne se mu slikajo po stranki, kateri pripadajo. Samostojna misel je v stranki strogo prepovedana in velja naravnost kot »izdajstvo« in to najbolj ravno tedaj, če je ta misel res pametna do najpopolnejše evidence. Stranke pa večinoma ne štejejo po delu, nego čisto le po obljubah. Ne tisti, ki za ljudstvo več dela, nego tisti, ki mu več obljubi, ima zaupanje ljudstva in odnese pri volitvah največ glasov in man-

datov. Dokler ostane to skoro bolešno razpoloženje ljudstva, toliko časa ni upati na ozdravljenje naših nezdravih razmer. Tu je treba zastaviti lečenje naše politične bolezni. Samostojna zdrava pamet mora priti do besede. Inače bo ostalo vse pri starem in ljudstvo bo vedno zadnje, za katero se bo kdo zmenil. — razen pri volitvah. »Glavna stvar je štimca«, to ostane glavna četudi neizrečna volilna parola čestitih političnih strank.

Ozdravljenja od te bolezni žalibog ne more prinesiti nihče drugi kot bolnik sam t. j. ljudstvo. Če bi se moglo ljudstvo vsaj za eno samo volilno dobo odreči strankarskim parolam in si samo ustvariti svojo lastno fronto ljudskega dela in sicer poštenega, bi imelo v par mesecih zrele sadove v hramu in konce bi bil varanju in garanju za tuje koristi. Slepec že mora viditi, kaka razlika je med stranko v volilni borbi in stranko na vladi. V volilni borbi je sladka kot med in neizmerno radodarna z obljubami. Komaj je pa na vladi in torej v položaju, da vsaj deloma spolni svoje obljube, se zmeni za ljudstvu dane obljube toliko kot za lanski sneg, nekateri »voditelji« se vsedejo k bogato založenim koritom, drugi koritarji rinejo naprej, — plačati pa mora vse to, korito in koritarje, ljudstvo.

Ta položaj je treba izčistiti v ljudstvu, v narodu, po narodu samem, potem bo hitro boljše in država bo zdrava. Žal, nimamo veliko upanja, popolnoma obupati pa nad našim narodom vendar ne moremo. Volitve dne 8. februarja t. l. prinesejo znanosti vendar kaj boljšega. Bog daj, da nam prinese razčiščenje v narodu, v ljudstvu! Razčiščenje od strankarske navlake.

Naročajte, čitajte in širite „Ljudski tednik!“

Kmetijska družba.

Z razmerami v Kmetijski družbi za Slovenijo smo se v našem listu že precej bavili. Pretekli teden smo naznanili, da sklicuje vladni komisar v Kmetijski družbi prof. E. Jarc za 17. t. m. občni zbor Kmetijske družbe. Zakaj se naj vrši občni zbor šele sedaj, je dovolj znano. Vršiti bi se imel že lani ob tem času, a je to prof. Jarc kot vodeči podpredsednik družbe po smrti predsednika Gustava Pirca prepredil. Drugi občni zbor, ki bi se imel vršiti letos januarja meseca je vsled intrigiranja Jugoslovanskega kluba notranji ministar, ki je bil tedaj radikalec, odgodil na nedoločen čas. Ko je prišla na površje Davidovičeva vlada, je

bilo prvo njeno delo, da je odstavila dotedanega vladnega komisarja vladnega svetnika Župnika, ki mu nihče ni mogel očitati neobjektivnosti, ter postavila na njegovo mesto prof. Jarca, ki je izzval ves spor v Kmetijski družbi. Prof. Jarc je imel nalogo pripraviti v Kmetijski družbi teren SLS za volitve na bodočem občnem zboru.

Mi smo svoje stališče napram dogodkom v Kmetijski družbi zavzeli že takrat, ko je meseca januarja odredil notranji ministar, da se občni zbor Kmetijske družbe odgodi na nedoločen čas. Takrat smo naglašali, da ta ministrska odredba, ki so jo izposlovali poslanci SLS od

radikalne (!) vlade, nima zakonitega temelja. Takrat je naš list prinesel tudi članek izpod peresa odličnega kmetijskega strokovnjaka, ki pravi:

„Kmetijska družba za Slovenijo je avtonomna ustanova. SLS, ki ne prestando zatruje, da je avtonomistična, pa ni hotela varovati avtonomije družbe, ampak se je zatekla za pomoč k belgrajski centralni vladi.

Korak vlade se ne more odobrati. Če je vlada že postavila vladnega komisarja družbi, je imela vlada edino nalogo, da omogoči čim prejšnjo izvršitev občnega zbora in tako posredno tudi redno poslovanje odbora. Občni zbor je najvišja instanca družbe in kaj se v družbi godi, briga samo občni zbor. Ako so se vršile v družbi nerednosti, ima o njih razsojati končno veljavno samo občni zbor in za njim edino še — sodnija. Vlada je kršila avtonomnost Kmetijske družbe in ne more je tega očitka oprati izgovor, da je to storila na zahtevo — slovenskih avtonomistov iz SLS.

Za vsem pa, kar se dogaja s Kmetijsko družbo, vidimo edino le bojazen SLS, da bi se pri volitvah v Kmetijski družbi sedaj že ne pokazalo, kako izgublja SLS med našim kmetijskim ljudstvom čimdalje več tal. Boje se sodbje in javnosti, zato se ji umikajo kot avtonomisti k oni centralni vladi po pomoč, o kateri pravijo, da jo bodo vrgli.

Njim ni za koristi Kmetijske družbe in kmetskega prebivalstva, ker bi v nasprotnem slučaju skušali omogočiti njeno redno poslovanje, — njim je le zato, da ostanejo kljub svoji nesrečni politiki čimdalje na površju.“

To je „Ljudski tednik“ zapisal letos dne 31. januarja. Da je bilo naše stališče popolnoma pravilno, ko smo se postavili na tla zakonitosti in varstva avtonomije Kmetijske družbe, nam tudi dokazuje nedavna razsodba državnega sveta na pritožbo podpredsednika Kmet. družbe g. Pipana proti odredbi notranjega ministra, da se občni zbor odgodi na nedoločen čas. Ta razsodba se glasi:

„Državni svet kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, Beograd, 25. oktobra 1924 — št. 4918. V imenu Njegovega Veličanstva Aleksandra I. kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Državni svet je v svojem V. oddeljenju, sestavljenem iz svetnikov: Petra Petroviča, kot predsednika, Mihajla Radivojeviča, Živojina Arandjeloviča, dr. Ivana Škarje in Lazara Jankuloviča, kot članov, in prvega tajnika Petra Manojloviča, vzel tožbo Ivana Pipana, podpredsednika Kmetijske družbe proti rešenju ministra notranjih del od 28. januarja 1924 leta št. 299, s katerim je občni zbor Kmetijske družbe, ki je bil sklican na 30. januarja 1924, odložen na nedoločen čas, v pretres, pa je proučivši tako tožbo, rešenje in ostala akta, kakor tudi odgovor ministra na tožbo, poslan s pismom od 2. aprila 1924, Sl. št. 1853 našel: Z brzojavno nared-

bo ministra notranjih del od 28. januarja 1924, Sl. št. 299, je bil občni zbor Kmetijske družbe, ki je bil sklican na 30. jan. 1924, odgoden na nedoločen čas. V tem svojem rešenju se min. ni mogel sklicevati niti na en predpis, kar je bil po zakonu dolžan, da bi mogel državni svet ceniti zakonitost toženega rešenja. Po §§ 12. in 15. društvenega zakona od 15. novembra 1867, kateri je v veljavi še danes v Sloveniji za odlaganje občnega zbora Kmetijske družbe, je bila pristojna le policijska direkcija kot prvostopna oblast in to le tedaj, ako bi nastopili pogoji, ki so navedeni v členu 21 omenjenega zakona, a pod nobenim pogojem minister notranjih del, ter je s tem prekoračil meje svoje oblasti. Da bi obstojali pogoji po členu 21. omenjenega zakona, ni v rešenju utrjeno. Ker na podlagi tega rešenja ministra notranjih del ne odgovarja zakonu, niti s formalne, niti z materialne strani, radi tega Državni svet na podlagi člena 17., 21., in 34. zakona o Državnem svetu in upravnih sodiščih razsodi: Da se rešenje ministra notranjih del od 28. januarja 1924, Sl. št. 299, uniči, v kolikor se nanaša na odgoditev občnega zbora, o čemur se obvešča minister in tožitelj Ivan Pipan, podpredsednik Kmetijske družbe. Predsednik V. oddelka državnega sveta P. Petrovič l. r. — Sekretar Peter Manojlovič l. r.

S to razsodbo je najvišje sodišče v naši državi razveljavilo odlaganje občnega zbora Kmetijske družbe, obenem pa tudi obsodilo postopanje voditeljev SLS, ki so na podlagi trenutnega političnega položaja izsilili od vlade, da je v zadevi Kmetijske družbe postopala nezakonito.

S to razsodbo državnega sveta, ki je dala pravici zadoščenje, je seveda postalo neveljavno imenovanje prof. Jarca za vladnega komisarja, obenem pa so seveda postale neveljavne tudi njegove odredbe glede sklicevanja občnega zbora Kmetijske družbe za 17. t. m. Stvar je postala torej zelo zanimiva.

Spričo vsega tega se moramo seveda vprašati, zakaj so voditelji SLS vprizorili komedijo v Kmetijski družbi in zakaj so se v tej kmetijstvu splošnokoristni ustanovi tako daleč eksponirali, da so si priborili z razsodbo državnega sveta sedanjo blamažo.

Ne glede na zgoraj ponovno navedeno, moramo reči, da bi voditelji SLS lahko pokazali skrb za povzdigo Kmetijske družbe že prej, ako bi jim bilo res kaj na tem ležeče. Vsekakor bi bilo želeli, da bi bili vsi slovenski kmetje udje Kmetijske družbe ter naročniki strokovnega glasila »Kmetovalca«. Voditelji SLS niso poskrbeli za to ob pravem času, pač pa so šele potem, ko se je bližala doba občnega zbora, začeli zapisovati v Kmetijsko družbo svoje pristaše, za katere so plačali tudi sami udmino. Vsak zaveden kmet bo postal sam član Kmetijske družbe ter bo sam plačal malenkostno udmino! Zakaj jo je plačalo tajništvo SLS za svoje pristaše? Ker se je

hotela SLS polastiti Kmetijske družbe in njenega premoženja z velikim številom nanovo pristopivših udov, ki se do sedaj za Kmetijsko družbo sploh niso zanimali.

Znano je, da živa Kmetijska družba kot splošno koristna ustanova od države gotove ugodnosti in podpore, tako da more oddajati kmetijske potrebščine v dostih slučajih po znatno nižjih cenah kot se pa dobe drugod. To pa veljakom SLS, ki imajo v svojih rokah tudi razne gospodarske ustanove, ni bilo všeč in zato so se hoteli polastiti Kmetijske družbe za vsako ceno, da bi lahko v njej določevali take cene kmetijskih potrebščin v dostih slučajih mogle konkurirati s cenami njihovih gospodarskih podjetij.

To je bil glavni vzrok gonje SLS proti Kmetijski družbi. Za tem grmom tiči zajec! Zato so onemogočevali redno poslovanje Kmetijske družbe celo leto! Njim ni bilo za interese Kmetijske družbe in za splošne koristi našega kmeta, ampak za koristi njihovih gospodarskih podjetij, v katerih postaja

zadružna ideja sužnja dobičkalovnih ljudi.

Zaradi tega so tudi zadušili avtonomijo Kmetijske družbe. Sodilo je najvišje državno sodišče in jih obsodilo! Igra je končana!

Konec vsega je ta, da je morala sedaj po razsodbi državnega sveta vlada izvajati posledice. Dosedanji komisar pri Kmetijski družbi prof. Evgen Jarc je na podlagi ukaza velikega župana odstavljen s svojega mesta. Imenovan je za komisarja referent pri kmetijskem oddelku v Ljubljani dr. Spiller-Muys, ki je že bil kmalu po prevratu vladni komisar pri Kmetijski družbi. Novi komisar je dobil nalogo razveljaviti Jarčevo odredbo o sklicanju občnega zbora z novimi delegati. Komisar mora tudi brez odloga razpisati občni zbor s stari, lansko leto od podružnic voljenimi delegati. Blamažo, ki jo je doživela SLS pri Kmetijski družbi, bi si lahko prihranila, ako bi ne skušala vsako stvar izrabiti v strankarsko koristolovske namene.

Po vseh svetih...

Šesto leto že teče... Šesto leto po onih dnevih, ko je bilo v našem narodu toliko navdušenja do dela. S kakšnim zaupanjem je vse gledalo v sijajne dneve, ki bodo zdaj prišli.

Pa tudi golide najgrših strasti je takrat praznil ta ali oni, ne vedoč, kaj naj bi sicer počel. Mnogi so pač morali svoje navdušenje pokazati na svoj, njim lastni način: in so psovali in pljuvali na **može**, ki so še pravkar — že desetletja — stali z njimi v trdem boju za pravico, poštenje in napredek.

Kaj so zakrivali ti možje, kaj so storili hudega svoji domovini? Ali res prav nič, prav nič dobrega? Mar so bili to izvrženci naroda (kolikokrat beremo to besedo danes, začuda, po šestih letih!)? Ali mar niso ljubili svoje domovine?

Take misli so obhajale človeka, ko je hodil pred dnevi med grobovi. Na kamnih se bleste imena, ki so nekoč mnogo pomenila. Pred šestimi leti je prijel dr. Korošec za vajeti in pogнал svojo kočijo preko trupel teh mož. Eden prvih je padel gospod dr. Evgen, ko so ga pred šestimi leti, na predvečer k Vsem svetim gospodje odpljuvali, drhal pa ga je gnala pred sodnike. Izdihnil je kmalu. Njegova fina, globoka duša ni prenesla očitka, — češ da ni ljubil svoje domovine!

Tako počiva zdaj med cipresami eden največjih slovenskih mož in spi.

Pobijanje korupcije...

Zadnjič smo poročali, da je prometni minister Sušnik dovolil 40% popust za železniški prevoz hrane v pasivne kraje, ako se hrana prevaža v vagonih na razdaljo več nego 400 km. Slovenija je šteta med pasivne pokrajine ter ji je dodeljen 40% popust za 5000 vagonov hrane. Ta popust gre v breme državne blagajne. Ako se računa za prevoz enega vagona iz Vojvodine v Slovenijo 3000 dinarjev, znaša 40% popust 1800 dinarjev, pri 5000 vagonih pa 6 milijonov dinarjev.

Za Zadružno zvezo v Ljubljani je rezerviranih 4000 vagonov, radi česar bi Zadružna zveza potom svoje blagovne centrale Gospodarske zveze zaslužila 4 milijone dinarjev na račun državne blagajne. Svoječasno so dobivale popust za prevoz hrane občine, konzumna društva in sploh aprovizacijske organizacije, tako da je prišel popust naravnost v prid konzumentu.

Pred odstopom Davidovičeve vlade je minister Sušnik odkazal Zadružni zvezi več tisoč tovornih listov, opremljenih s klavzulo: »Rešenjem g. Ministra Saobračaja od 8. Okt. 1924. br. 32.962 odobren je popust 40% od redovne tarife. Po naredbi Ministra saobračaja načel-

O da bi mogel vstati zdaj po šestih letih, on neutrudna čebelica, ko je šlo za uboge in trpeče, pa — da bi mogel videti, kako tisti, ki so ga pognali v smrt, rešujejo socialna vprašanja! Kako so rešili stanovanjsko bedo? 200—500% bodo plačevali zdaj najrevnejši več, od česar pa skoraj tri četrtine pobere oblast za davke. Tako so nam davke zmanjšali. Ker so pa že podražili stanovanja, so pa upokojencem še vzeli stanovanjsko doklado. In ko so se šli ti stari ljudje pritožiti na deželno vlado, jih je — škandal, ki je ves v duhu kulture slov. ljudske stranke — **razgnala policija**. Za praznike pa so prinesli pismonoše po dr. Korošcu in tovariših urejene pokojnine: uredili so tako, da odslej le uradniki prejema **nekaj** več — **drugi pa manj** kot doslej! Reveži so v obupu.

Naj omenimo še ta projekt uredbe, ki se je zlegla v vladi reda in pravice: da bodo imeli podjetniki pravico zaposliti svoje uslužbenice redno eno do dve uri na dan več kot dozdaj, po potrebi pa celo do 13 ur, menda za to, ker so nastavljeni po večini »presijajno« plačani. To je torej tisti raj, ki ga nam je obljubljal dr. Korošec in njegova sosesčina. To je tudi tista domovinska ljubezen!

Spi, gospod dr. Evgen, da ne vidiš gorja onih, ki si jih edini ljubil. Kakor da je naš narod zakrknjen, drvi za vešami in tepta one, ki mu dobro delajo.

nik saobračajno-komercialnog odeljenja: Pregl m. p.»

Najlepše pri celi stvari pa je, da sedaj Gospodarska zveza prodaja te tovarne liste za 500 dinarjev vsakomur, ki jih hoče kupiti. Ako računamo 4000 tovornih listov samo po 500 dinarjev, zneso to 2.000.000 dinarjev dobička, ne da bi Zadružna oz. Gospodarska zveza prepeljala en vagon žita iz Vojvodine v Slovenijo in ne da bi bila moka pri nas za vinar cenejša. Na ta način je oškodovana država za težke milijone, pa tudi konzument, ker ne bo jedel niti za vinar cenejšega kruha.

»Slovenec« sam priznava, da je »Gospodarska zveza« zahtevala 500 dinarjev za tovorni list. Pravi sicer, da je zahtevala le 5 par od kg, ker pa znaša vagon 10.000 kg, velja tovorni list za vagon torej 500 Din. »Slovenec« pravi, da zahteva Gospodarska zveza ta denar za svoje stroške. Teh stroškov pa v resnici nikjer ni. »Slovenec« navaja kot stroške, da je morala »Gospodarska zveza« položiti v prometnem ministrstvu 100.000 dinarjev kavecija. Res pa je, da kavecija ni noben strošek, ker se povrne. G. Z. tudi ni položila kavecije v gotovini, pač pa z

garancijskim pismom. Končno pa se kavecija 100.000 dinarjev pri tri do štiri milijonskem dobičku sploh ne more resno smatrati kot kavecija. Ako zapleni prometno ministristvo vseh 100.000 dinarjev, ta izguba pri tako ogromnem dobičku ne more igrati nobene vloge. Nadalje pravi »Slovenec«, da ima G. Z. stroške za razdelitev in kontrolo pravilne uporabe tovornih listov. Razdelitev tovornih listov pač ne more povzročiti stroškov. G. Z. jih oddaja in s tem je stvar opravljena. Kontrola uporabe tovornega lista pa more obstojati samo v tem, da G. Z. prodanega tovornega lista sploh več ne vidi, ker ga kupec lahko uporabi pod firmo Zadružne zveze, kakor ga hoče. S stroški torej ni nič.

Mi končne sodbe še nočemo izreči, ker vemo, da se v volilni agitaciji proti političnemu nasprotniku izrabljajo razne stvari dostikrat v zelo pretirani meri. Reči pa moramo, da vloga »Slovenca« kot zagovornika je zelo klavrna. »Slovenec« namreč priznava sam, kar se očita pri celi stvari. Ako govori od 5 par pri kg, lahko vsakdo sam izračuna, koliko zneso to pri enem vagonu in koliko pri 4000 vagonih. Govoriti o pokritju stroškov je smešno, ker izkazuje končni obračun pri 5 parah za kg vse to 2.000.000 dinarjev, kar vsekakor ne morejo znašati stroški

Stanovanjski zakon — odpravljen.

Dne 1. januarja 1925 poteče veljavnost sedanjega stanovanjskega zakona. Davidovičeva vlada je sicer pripravila načrt novega stanovanjskega zakona, ki v resnici pomenja odpravo zaščite najemnikov. Prvotno se je povišanje najemnine nameravalo dovoliti na ta način, da bi se predvojne stanarine v kronah povišale 60 kratno s 1. januarjem. Ta načrt novega stanovanjskega zakona je naletel po vsej državi na odpor.

Davidovičeva vlada je bila prisiljena, da je svoj načrt v toliko izpremenila, da bi bilo dovoljeno od 1. januarja dalje samo 30 kratno povišanje predvojnih najemnin.

Seveda tudi to ni zadovoljilo niti najemnikov niti hišnih lastnikov. Na eni strani so se najemniki izrekli proti povišanju najemnin, češ da bi splošno podražanje stanovanj imelo za posledico nov val draginje, ker bi ljudje z dosedanjimi plačami ne zmagovali povišanih stanarin ter bi zahtevali zato tudi večje plače. Kdor je plačal prej 50 kron najemnine bi moral plačati po novem zakonu 1500 kron, kar je z ozirom na dosedanje povprečne plače državnih in zasebnih nastavljenec, vpokojencev, delavstva itd. vseeno lepa vsota. Na drugi strani so bili z načrtom novega stanovanjskega zakona seveda nezadovoljni hišni lastniki, ki zahtevajo popolno svobodno razpolaganje s stanovanji.

Kdor bi na podlagi novega stanovanjskega zakona določene stanarine ne mogel plačati, bi ga hišni gospodar lahko postavil pod kap. Zaščita najemnikov bi bila po novem stanovanjskem zakonu precej iluzorična. Za poslovne lokale, delavnice in trgovine, pa novi stanovanjski zakon sploh ni določal nobene zaščite. Kakor bi skušal najemnik kot delojemalec prevaliti povišane stanovanjske stroške na delodajalca, ta pa kot producent na konsumenta, tako je jasno, da bi vsak trgovec ali obrtnik skušal poljubno povečano najemnino prevaliti na konsumenta. Najemnik bi torej po novem zakonu moral plačati 30 kratno najemnino zase in kot konzument še okoli 100 krat ali še več povečano najemnino poslovnih lokalov trgovca. To se pravi, da bi na ta način nastala draginja.

Resnica je, da gospodarji popolnoma upravičeno protestirajo proti omejevanju svobodnega razpolaganja s svojo lastnino. Tudi v mnogih slučajih ne odgovarjajo sedanje najemnine dejanski vred-

za razdelitev tovornih listov in kontrolo njihove uporabe, ako končno že priznamo »Slovenca«, da more ta posel povzročiti kake stroške.

Nam se zdi predvsem škoda zadružne ideje in zadružništva, ki se zlorablja v take špekulacije.

Kakor poročajo listi, je bila uvedena radi te stvari uradna preiskava. »Slovenec« pravi, da detektivi, ki so izvršili pri Gospodarski zvezi oz. Zadružni zvezi preiskavo, niso ničesar nekorektnega dognali in da so ugotovili, da se vse vrši na pravilen način. Ker pa detektivi niso sodniki, ampak samo uradni organi, ki imajo vršiti poizvedbe ter ugotoviti dejansko stanje, nam zaenkrat ta konstatacija »Slovenca« ne more zadostovati ter moramo torej počakati nadaljnega razvoja dogodkov v tej aferi.

Seveda je celo zadevo pograbilo demokrasko časopisje, ki jo sedaj na široko razpravlja in kaže na voditelje SLS kot korupcioniste, ki zlorablajo v svoje namene državo in konzumente. Stvar je za SLS res kočljiva.

Kakor rečeno, pa je največja škoda ta, da se diskreditira s takimi aferami zadružništvo, ki mora z ozirom na svoja načela in ustroj služiti koristim splošnosti, ako hoče odgovarjati svojemu namenu.

nosti stanovanj oziroma hiš. S samimi birokratičnimi odredbami pa ne bomo rešili stanovanjskega vprašanja. To vprašanje se more rešiti samo potom smotrene gradbene akcije, ki bi jo morala započeti država s sodelovanjem drugih javnih činiteljev, kakor so občine, denarne institucije itd. Taka široko zasnovana gradbena akcija bi ne omilila samo stanovanjske bede, temveč bi blagodejno vplivala na splošne življenjske razmere, ker bi nudila mnogo zaslužka delavstvu kakor obrti, bi pospešila cirkulacijo denarja, s čemer bi se pararelizirala draginja ter bi napravila tudi večje najemnine za pošteno stanovanje manj občutne. Na ta način bi bilo zadoščeno potrebam najemnikov kakor tudi zahtevam hišnih lastnikov. Za tak način reševanja stanovanjskega vprašanja seveda pri nas ni smisla.

Preteklo soboto so imeli v Ljubljani stanovanjski najemniki in podnajemniki shod, na katerem so zavzeli v svojih resolucijah skoro isto stališče. Resolucije se glase: »a) Načrt stanovanjskega zakona, ki ga je izdelalo ministristvo za socialno politiko, naj se brezpogojno odpravi kot podlaga za reševanje stanovanjskega vprašanja in s tem v zvezi stanovanjske krize, ker ne računa z brezstanovalci, marveč se bavi samo z regulacijo najemnin med hišnimi lastniki in onimi najemniki, ki še niso vrženi na ulico; b) namesto vsakega birokratičnega naziranja zahtevamo, da prizna država vsakemu državljanu pravico do stanovanja bodisi v mestu ali na deželi in da se država obvezuje, vsem svojim državljanom pribaviti udobna in zdrava stanovanja z najemnino, katero more plačati dotični s svojimi dohodki, bodisi z doživajo, oddajo v najem svojih lastnih zgradb, bodisi s podporo gradbenim zadrugam, poedincem in samoupravnim telesom (občinam); c) zahtevamo, da se v svrhu izpeljave navedenega principa takoj prične z izvajanjem pozitivne stanovanjske politike — politike gradbenih malih stanovanj, za kar ji stoji dovolj kredita in sredstev na razpolago, kakor ekspropriacija stavbenih prostorov, nabava gradbenega materiala iz lastne (državne) imovine itd.; d) zahtevamo, da se k izdelavi teh predpisov, ki se tičejo stanovanjskega vprašanja, pritegnejo najemniške organizacije; e) ako bi država ne vpoštevala teh zahtev, so si najemniki na jasnem, da jim ne preostane drugega, nego da se sami pobrigajo za izvojeva-

nje svojih osnovnih pravic, ki so predpogoj vsem drugim, predpogoj za življenje vsakega kulturnega človeka.»

Spričo vseh teh zahtev in želja stanovanjskih najemnikov pa moramo ugotoviti, da s 1. januarjem 1925 preneha sploh vsaka zaščita stanovanjskih najemnikov. Sedanji zakon poteče, novi pa ne more biti uveljavljen, ne zato, ker ga odkla-

najo hišni lastniki in najemniki, pač pa zato, ker je narodna skupščina razpuščena. S 1. januarjem bodo smeli hišni lastniki svobodno razpolagati s stanovanji. Ob tej priliki se bo pokazalo, kako napačna je bila politika vseh vlad in »zastopnikov ljudstva«, ki so reševali stanovanjsko mizerijo samo z naredbami in zakoni, ne pa s smoterno gradbeno akcijo.

Nova vlada.

Dne 6. t. m. zvečer je kralj podpisal ukaz, s katerim je imenoval novo vlado nacionalnega bloka pod predsedstvom Nikole Pašića.

Ministrska lista je sledeča:
Ministrski predsednik: Nikola Pašić.

Minister brez portfelja in namestnik min. predsednika: Marko Trifunović.

Zunanje zadeve: dr. Momčilo Ninčić.

Notranje zadeve: Boža Maksimović.

Pravosodje: dr. Edo Lukinić.

Promet: Andro Stanić.

Prosveta: Svetozar Pribičević.

Finance: dr. Milan Stojadinović.

Šume in rude: dr. Gregor Žerjav.

Trgovina: dr. Prvislav Grisogono.

Kmetijstvo: Krsta Miletić.

Vere: Miša Trifunović.

Pošta in brzojav: Velja Vukičević.

Javna dela: Nikola Uzunović.

Izenačenje zakonov: Marko Gjuričić.

Narodno zdravstvo: dr. Slavko Miletić.

Vojna in mornarica: general Dušan Trifunović.

Dva resorta sta ostala začasno nezasedena ter zastopa ministra za agrarno reformo minister za kmetijstvo Krsta Miletić, ministra za socialno politiko pa minister narodnega zdravja dr. Slavko Miletić.

Politični pregled.

Imenovanje nove vlade.

Po tem ko je Kosta Timotijević vrnil mandat za sestavo koncentracijske vlade, je kralj podpisal ukaz za imenovanje volilne vlade nacionalnega bloka. Nikola Pašić je pred sestavo vlade nacionalnega bloka povabil Davidovića, naj vstopi v novo vlado z ozirom na to, da so bili člani Davidovićevega kluba izvoljeni pri volitvah na temelju vidovdanske ustave in da med nacionalnim blokom in Davidovičevim klubom ne obstoje velike in načelne razlike v vprašanju ustave in ureditve države. Ljuba Davidović pa je vstop v Pašić-Pribičevićovo vlado odklonil.

Program nove vlade.

Kakor poroča radikalna »Samouprava«, je program nove vlade predvsem državni red in uporaba zakona. Vsi državljani morajo biti prepričani, da nad njihovimi javnimi in privatnimi pravicami bde organi državne oblasti, oboroženi s silo zakona in s fizično silo države. V zadevi sporazuma s Hrvati in Slovenci hoče nova vlada nadaljevati svoje delo v tej smeri, da se izvrši pravi sporazum, ki zajamči zanesljivo, svobodno in srečno bodočnost vsem državljanom v skupni narodni državi. Temu sporazumu hoče posvetiti nova vlada vse svoje sile in vpoštevati upravičene zahteve državljanov ostalih narodnosti. Vsako delovanje, naperjeno proti državi od gotovih skupin, naj se pojavi kjerkoli, pa se mora podvreči zakonu, ki tako delovanje zadržuje.

Politične vesti.

+ **Kdo je kriv?** Časopisje SLS skuša zvrčati odgovornost za polum Davidovićeve vlade na Radića, ki mu očita, da je nelojalen zaveznik, ki je vsakokrat, kadar je bila Davidovičeva vlada na vidiku, poslal v svet kako izjavo, katere sta se Pašić in Pribičević spretno poslužila, da sta onemogočila pri kralju vlado Davidovića. V koliko je Radić kriv, mi nočemo razmotrivati, zdi pa se nam čudno, zakaj napada časopisje SLS Radića, ko vendar ti napadi odletavajo nazaj na voditelje SLS, ker jih označujejo kot malo spretno politike, ki so se pustili vleči od Radića za nos.

+ **Radikalci in SLS.** Radikalna »Samouprava« je pred dnevi prinesla članek, v katerem razmotriva o možnosti sodelovanja radikal. stranke s SLS ter pravi, da more o tem sodelovanju govoriti samo človek,

ki je politično popolnoma naiven in ne zna računati z dejstvi in številkami, ali pa srbski politik, ki svojo politično obzorje še ni razširil preko mej predvojnne Srbije in ne vidi preko Save in Drine.

+ **Slovenski tigri zopet doma.** Poldrugo leto so bili slovenski tigri v Belgradu. Sedaj po razpustu narodne skupščine so se vrnil domov. Kaj so prinesli s seboj? Niti najmanjšo stvar, ki so jo izvršili v korist slovenskega ljudstva, ne morejo pokazati. Vrnili so se praznih rok za slovensko ljudstvo. To je uspeh njihove poldrugo leto trajajoče »tigrovske« borbe. Z ozirom na bližnje volitve pričakujemo seveda, da nas bodo nanovo obsuli z obljubami.

+ **Finančna politika nove vlade.** Novi finančni minister dr. Stojadinović je izjavil v belgrajski »Politiki«, da bo slonela njegova finančna poli-

tika na istih načelih kakor preje pod poslovno vlado Pašić-Pribičevića. 1. smernice za valutno deflacijo; 2. v državnem proračunu popolno ravnotežje in 3. glede izdatkov strogo varčevanje. Glede državnih izdatkov je finančni minister izjavil, da so popolnoma umestni povečani izdatki za invalide. Radi znanih političnih razmer ni bil sprejet invalidski zakon, ki ga je že pripravila prejšnja Pašičeva vlada. Ta vlada je spravila v finančni zakon proračuna 1924-25 pooblastilo za ministrski svet, da lahko pred uvedbo novega invalidskega zakona poveča invalidske podpore. Davidovičeva vlada ni znala vporabiti tega pooblastila in tako so invalidi ostali brez vsakega izboljšanja gmotnega položaja.

+ **Razveljavljen popust za prevoz hrane.** Ministrstvo za promet je razveljavilo naredbi o 40 odstotnem popustu železniškega prevoza hrane za pasivne kraje.

+ **Dr. Žerjav o voditeljih SLS in decentralizaciji uprave.** Demokratska stranka je priredila v torek zvečer v Ljubljani shod svojih somišljenikov, na katerem je poročal o pol. položaju minister dr. Žerjav, ki je dejal med drugim: »Lahko smo zadovoljni, da so prišli klerikalci na vlado, kajti sedaj so se lahko prepričali tudi široki sloji naroda, da so bila vsa klerikalna volilna gesla čisto navaden humbug in slepilo javnosti. Ko so šli v volitve, so se strašno zaganjali v centralizem, čim so prišli na vlado, so postali tako hudi centralisti, da so reševali tudi vsako najmanjšo stvar v Belgradu. Samostojni demokraci stojimo na stališču decentralizacije uprave. Mi zahtevamo, da naj se državna moč razdeli navzdol, na velike župane in srezke poglavarje, ki naj sami odločajo o manjših vprašanjih v korist ljudstva. Toda bivši režim je bil pravo leglo centralizma! Za vsakega kondukterja je prišlo pismo iz Belgrada, vsakega učitelja je imenoval Belgrad in celo v imenovanje opernih koristov so se vtikali klerikalni centralistični ministri.«

+ **Skrb za vpokojence.** Davidovičeva vlada je uredila vpokojencem plače na tak način, da dobivajo sedaj manj, kakor pa so prej. »Slovenec«, ki je imel prej vedno polna usta skrbi za vpokojence, se sedaj izgovarja, da je bila stilizacija zakona o vpokojenih drugačna, kakor pa je bilo v intencijah vlade. »Slovenec« zvrčuje krivdo na podrejene organe. S tem pa »Slovenec« sam najbolje označuje nesposobnost Davidovićeve vlade, ki ni imela toliko moči, da bi prisilila podrejene organe izvršiti, kar hoče. Kakšna vlada pa je to, ki izdaja zakone proti svojim intencijam? Ali je kaj takega sploh mogoče? Res je, da so slovenski poslanci vlačili deputacije vpokojencev po belgrajskih ministrstvih kakor medvede, radi rešitve vprašanja pokojnin, da pa se nihče izmed vladnih strank ni potrudil, da bi pošteno proučili celo vprašanje. Tako se je zgodilo, da dobivajo vpokojenci sedaj manjše pokojnine kakor prej, dasi so jim obetali večje. Opravičevanje »Slovenca« je tudi poniževalno za Davidovičovo vlado, ker ji samo dokazuje bagateliziranje vpokojencev in ker je s takimi dokazi ne bo rešil odgovornosti za odredbe, ki so izšle z njenim podpisom bodisi po njenih intencijah ali pa proti njenim intencijam.

+ **Imenovanja.** Ko je prišla Davidovičeva vlada na krmilo, je bil prvi in edini posel slovenskih ministrov, da so začeli vpokojevati in premeščati uradnike, ki se jim s strankarskega stališča niso zdeli dovolj zanesljivi. Mi smo tedaj svarili pred tako ukazno politiko, ker smo se postavili na stališče, da se mora presojanje in nameščanje uradnikov izvršiti na podlagi strokovne sposobnosti. Svarili smo tudi radi tega, ker obsojamo politiko maščevalnosti, ki more v spremenjenih razmerah izzvati samo reakcijo. To se je sedaj

ob nastopu nove vlade tudi zgodilo. Nova vlada nastavlja na prejšnja mesta vse one uradnike, ki jih je prejšnja vlada odstranila, protežirance Davidovićeve vlade pa pošilja v pokoj. Vračuje, kakor se je posojevalo, zato pa protesti sedanji vladi nasprotnega časopisja nimajo tistega učinka, kakor bi ga lahko imele, ako bi pokazala prejšnja vlada v tej stvari več objektivnosti in manj strankarstva. Da večno izmenjavanje uradnikov ne more biti v korist upravi, je seveda jasno.

+ **Priprave Radića za volitve.** »Slobodni dom« objavlja razne objave vodstva HRSS, ki so bile podpisane dne 11. novembra 1924, tudi od Stjepana Radića. Od Radića in ostalih članov strankinega vodstva je podpisan poziv, da se imajo dne 30. novembra t. l. sestati odbori vseh mestnih organizacij. Na tem sestanku se ima organizirati odbor po 20 mladeničev, ki bodo imeli nalogo zasledovati delovanje Orjune in kontrolirati korake Orjunašev, dalje odbori po 200 starih izkušenih mož, ki bodo imeli nalogo povsod prepričati vsako nasilje. Vodstvo HRSS dalje objavlja v »Slobodnem domu«, da je storjen načelen sklep, da se postavijo kandidatne liste proti radikalcem v Črni gori. Glede Makedonije je HRSS sklenila, da tam ne oslabi pozicij Davidovićeve stranke in džemijeta, marveč da jih še okrepi.

+ **Razpust HRSS?** »Hrvat« poroča iz Belgrada, da se v političnih krogih govori popolnoma odkrito, da bo vlada uporabila proti HRSS zakon o zaščiti države.

+ **Zemljoradniki imajo 17. t. m.** sejo glavnega izvršilnega odbora svoje stranke, na kateri bodo sklepali o nastopu pri volitvah. Zemljoradniki nameravajo postaviti samostojne kandidatne liste v vseh okrajih v katerih imajo nekoliko upanja na uspeh.

+ **Zakaj je bila onemogočena obnova Davidovićeve vlade.** Novozvoljeno predsedstvo razpuščene narodne skupščine ni bilo sprejeto na dvoru, kakor je to običajno. Znano je, da je bil za I. podpredsednika izvoljen poslanec Radićeve stranke dr. Maček. Tiskovni oddelek notranjega ministrstva je objavil sedaj o tej zadevi nastopno uradno poročilo: »Ko je bivši ministrski predsednik g. Ljuba Davidović izrekel željo, da se štirje Radičevi poslanci sprejmejo v vlado, je Nj. Vel. kralj, ne da bi se načeloma protivil tej želji, od g. Ljube Davidovića zahteval, da popreje razčisti vprašanje o zvezi med Radićevo stranko in III. internacionalo v Moskvi. G. Ljuba Davidović je soglašal s to zahtevo, naglašajoč, da je popolnoma upravičena. Kot odgovor na to zahtevo je prišel govor Stjepana Radića, ki je izjavil, da še dalje ostane v zvezi z boljševiki in da mu je g. Čičerin obljubil materialno in moralno pomoč v borbi proti Belgradu. Takoj za tem je g. Ljuba Davidović sporočil Nj. Vel. kralju, da mu je g. dr. Maček osebno priznal, da je v septembru in v oktobru dvakrat odpoštoval na Dunaj specialno radi poseta tamošnjega boljševiškega poslanstva. Po tem priznanju je bilo razumljivo, da se več ni moglo pomišljati niti o vstopu HRSS v vlado, niti o sprejemu podpredsednika dr. Vl. Mačka na dvoru.« Davidović je nato poročilo odgovoril z izjavo, ki skuša omiliti njegov vtis, vendar pa priznava, da mu je dr. Maček priznal, da je posetil boljševiško poslanstvo na Dunaju, čudi pa se, kako je mogel biti ta poset za razlog, da se radičevci ne sprejmejo v vlado, ko se je o tem že prej razpravljalo in je bil Radić sam v Moskvi.

+ **O Radiću** so se takoj po nastopu nove vlade razširile vesti, da je pobegnil v Italijo. Ta vest se ni izkazala kot resnična, dasi je neznano, kje sedaj Radić biva. Sodijo, da se skriva nekje v zagrebški okolici.

Poravnajte naročnino!

Domače vesti.

— Vse p. n. naročnike, ki še niso poravnali naročnine za „Ljudski Tednik“, naprošamo, naj to čimprej store in se v to svrhu poslužijo poštne položnice. Kdor potrebuje poštne položnice, naj to sporoči upravi „Ljudskega Tednika“.

— »Narodni Dnevnik« je prenehal izhajati.

— Posle prosvetne uprave za Slovenijo je prevzel g. višji šolski nadzornik Engelb. Gangl.

— Gerentstvo »Mestne hranilnice ljubljanske«. Dosedanje gerentstvo v »Mestni hranilnici ljubljanske« je razrešeno dolžnosti. Za gerenta je imenovan g. Robert Kollmann, veletržec v Ljubljani.

— Sprememba v gerentstvu mestne občine ljubljanske. Veliki župan je razrešil dosedanjega postavljenega gerenta mestne občine ljubljanske g. dr. Periča ter je poveril gerentske posle posebnemu gerentskemu svetu, sestojajočemu iz gg. dr. Puca, Josipa Turka in Antona Likozarja.

— Volitev župana na Bledu. Dne 5. t. m. je bil na Bledu izvoljen za župana z 19 glasovi g. Ivan Kenda, graščak na Bledu. Zanj so glasovali demokratje, samostojni kmetje, narodni socialisti in nekateri odborniki obrtnodelavske liste. Pristaši SLS, 6 po številu, so oddali prazne glasovnice.

— Spremembe v pokrajinskem prosvetnem oddelku v Ljubljani. Na ukaz prosvetnega ministra sta razrešena svojih dolžnosti šef prosvetnega oddelka v Ljubljani, prof. J. Vadnjal in referent istega oddelka Narte Velikonja. Engelbert Gangl je zopet imenovan za višjega šolskega nadzornika na svojem prejšnjem mestu. Višji šolski nadzornik Lužar, ki je bil imenovan

od prejšnjega prosvetnega ministra, je vpokojen.

— Sprememba na pokrajinski vladi. Veliki župan Teodor Šporn je vpokojen. Njegove posle je prevzel novoimenovani veliki župan g. dr. Vilko Baltič.

— Otvoritev železnice Ormož-Ljutomer-Murska Sobota se bo izvršila slovesno v soboto, dne 22. novembra. Cela »Prekija« in Prekmurje se pripravljata na ta dan. V Prekmurju organizirajo pevske zборе, godbe ter narodne noše. V krajih ob novi progi so sestavili posebne odbore, ki imajo skrb, da se otvoritvena slovesnost izvrši tako, kakor zasluži ta važna pridobitev. Otvoritvena slavnost se bo gotovo raztegnila še na nedeljo 23. novembra. Dne 22. novembra bi bilo središče slavnosti Ljutomer, a 23. novembra Murska Sobota. Slavnostni vlak bo vozil zjutraj med 8. in 9. uro iz Ormoža. Za sedeže v tem vlaku bodo izdajali posebne karte. Udeleženci se morajo javiti gradbenemu podjetju v Ljutomeru, oziroma naznanijo svojo udeležbo okrajnemu glavarstvu v Murski Soboti in Ljutomeru. V prijavi naj označijo, koliko kart potrebujejo za otvoritveni vlak in za katere osebe. Natančni program za celo slavnost bo izdelan te dni. Glede zveze vlakov na novi progi bo vozni red tako urejen, da bo jutranji vlak, ki vozi ob 4.47 iz Maribora, imel ob 8. uri v Ormožu direktno zvezo z novo progo. Istotako bo popoldanski vlak 15.25 imel ob 17.30 zvezo z Mursko Soboto. Iz Murske Sobotice bo vozil en vlak zjutraj, tako, da bo dobra zveza z vlakom, ki dospe v Maribor ob 10.13 in popoldanskim ob 18.34. Preko Hodoša pa se računa na veliki blagovni promet na Mažarsko in Češkoslovaško.

močna in mnogostranska, da nam je kljub razsipnosti in neekonomičnosti naše državne uprave uspelo s povečanim izvozom in vedno manjšim uvozom uravnotežiti naš ne majhni državni proračun in priti do aktivne trgovske bilance.

Da to produkcijsko sposobnost naše države na vseh črtah, v številni zlasti glavne kakor kmetijstvo, potencirano in da pospešimo obtok gospodarskih vrednot v naši lastni državi, so nam potrebni kapitali in krediti. Kapitala in kredita je dosti; dobivajo ga države, ki daleč zaostajajo za našo, kakor tudi gospodarske skupine in organizacije, ki se glede na solidnost ne morejo meriti z našim gospodarstvom.

Ono, na kar tuji kapital v prvi vrsti gleda in pazi, je nastopno: 1. urejene ali vsaj znosljive politične razmere; 2. pravna varnost; 3. pametno obdavčevanje industrije, trgovine in denarnišva od strani države ter 4. skrb, podpora in zaščita države za vse panoge gospodarstva od strani državnih ustanov, gospodarskih ministrstev ter podrejenih jim raznih oblasti.

Ostali pogoji, na katere polaga tuji kapital važnost, kakor n. pr. inicijativno, sposobno in podjetno gospodarstvo, zadostni viri ter količina surovin, delavna moč, pogoji prehrane, zdravstvene razmere, možnost plasiranja produkcije itd., so vsi večalimanj dosti ugodni. Ob teh se torej ne razbijajo načrti o prihodu tujega kapitala v naše gospodarsko življenje, pač pa se razbijajo ob pogojih, ki se nahajajo izven vpliva našega pridobitništva, ki čimdalje bolj otežujejo in onemogočajo njegovo povsem skrbeno interno delo, odbijajoč obenem voljo in pripravljenost kakor tudi zaupanje tujega kapitala.

Trgovska in finančna politika je velika naloga, ki se ne more izvrševati kot postranski posel.

Poljedelska produkcija kot stebel naše produkcije, industrija, ki se naslanja na poljedelsko produk-

cijo, in trgovina, ki računa z dobri mi odnošaji, zvezami in stiki z raznimi državami ter uporabljaji naše produkcije, kakor tudi promet, ki bi pravilno, varno in gotovo obvladal svojo nalogo, vse to zahteva združeno, zanesljivo in vestno delo jakih intelektualnih sil, ki so zmožne samo s stabilnostjo svojega dela in s sistematskim izvajanjem tega dela priti do rezultata ter podpreti rešitev gospodarskih problemov tako, kakor se izkaže za potrebno.

Delovanje naših državnih ustanov je danes omejeno na enostransko obdavčevanje naše pridobitnosti s prevelikimi bremenji ter na davljenje njene produkcijske in poslovne ambicije, pri čemur podira vse one dobre pojme, ki jih je pri nas dobil tuji kapital, presojajoč pri nas vire in možnost gospodarskega dela.

Zato je skrajni čas, da se skrajša igra političnih strank in struj in da se pristopi k urejevanju gospodarskih razmer, ki bi ne samo narodnemu gospodarstvu, temveč tudi državi sami dalo možnost delati na širši podlagi kakor danes, ko se morajo preko noči zmanjšati proračuni, ukiniti mnogoštevilne nujne potrebne akeije in ustanove splošnega interesa, ustavljati dela, ki ne morejo prenesti odgoditve, ter črtati stroški, ki pomenjajo ne samo zastoj nego očitno nazadovanje v gospodarskem, socialnem in kulturnem pogledu.

Tako se ne sme nadaljevati, ker se omajano in uničeno zaupanje ne pridobi lahko nazaj, a uničena in upropaščena gospodarska podjetja se ne morejo preko noči obnoviti, kakor je znano. Skrajni čas je, da se prekine dosedanje tratenje dragocenega časa, ker se čas in napredek drugih ne da zavirati. Mi tudi brez tega potrebujemo izredne moči, volje in vztrajnosti, da dosežemo to, kar smo zamudili.

Menimo, da nam k temu članku ni treba ničesar dostaviti.

Upropaščanje gospodarskega življenja s politiko.

Pretekli teden je prinesel zagrebški list »Jugoslovenski Lloyd«, ki je gospodarsko glasilo, članek, ki se v svojem bistvu strinja z nazorji, katere je vedno zastopal naš list. Članek dokazuje, kako gospodarski krogi težko prenašajo obstoječe politične razmere, ki onemogočajo razvoj našega narodnega gospodarstva. Ker je članek zanimiv, ga v naslednjem objavljamo v prevodu:

Članek piše: »Mi smo v Jugoslaviji — hvala našemu plemenskem temperamentu, naši politični nedozorelosti in vrtoglavosti naših političnih osebnosti ter strank — razmeroma navajeni na politične neurejenosti in krize. Teh šest let od prevrata in zedinjenja so prepreženo na dnevnem redu politični pretresljaji, povzročeni z več ali manj resnimi in upravičenimi razlogi. Prešlo nam je že v navado, da niti ne protestiramo, da se radi nesoglasij in trenja političnega značaja ter radi strankarskih vprašanj in strankarskih prestižov ter pretenzij zapostavljamo in zanemarjamo za državo mnogo važnejše in usodnejše gospodarsko delo ter proble-

mi in naloge realne gospodarske politike. Mi smo torej v tem pogledu razmeroma daleč od treznosti in navajeni na mnogo, kar bi drugače zaslužilo najodločnejšo kritiko in pobijanje.

Kar pa se sedaj dogaja (Članek misli na minulo dolgotrajno vladno krizo. — Op. ur.), prekaša vsako mero in izčrpa vsako potrpežljivost. Nasprotstva in cilji političnih strank so že mesece v konfliktu, nestrpnosti so dosegle svoj vrhunec. Trdovratno vztrajanje na ekstremnih stališčih in brezmejno izigravanje vseh možnosti za kompromis in skupno delo ter sodelovanje na podlagi kompromisa, uničuje medtem z vsakim dnem vedno bolj naše gospodarske vrednote ter ruši in upropašča, kar so nepolitiki tekom nekoliko let s trudom zgradili in z največjimi naporji obdržali.

Že nešteto krat je bilo rečeno, ugotovljeno in priznано, da bi mogel biti naš gospodarski položaj eden najboljših v Evropi.

Produkcijska sposobnost naše države, četudi je še daleč od najvišje in mogoče stopnje, je tako

Tržne cene.

Zito. Promet je bil pretekli teden zaradi pomanjkanja denarja precej slab. Izvoz je popustil in to predvsem turščice, ker se je na zunanjih tržiščih pojavila cenena ameriška turščica, ki pritiska na višje evropske cene. Zaradi tega je pri nas cena turščice precej padla. Tudi v pšenici je tendenca slaba in povpraševanje minimalno. Bela moka se izvaža v majhnih količinah v Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo. Beli fižol se izvaža v večjih količinah največ v Italijo, toda je tudi oslabil v ceni radi pada cen v inozemstvu. Povprečne cene: sremska in baška pšenica 362 do 365 Din, slavonska 320 Din postavno vtovorna postaja, moka baška baza »oss« 570 do 575 Din, sremska in slavonska 560 do 565 Din, turščica, umetno sušena 230 do 240 Din, postavno na sremskih in baških postajah, fižol beli, baški 420 do 430 Din, pisani 290 do 300 Din postavno sremske in baške postaje, ječmen baški 320 do 330 dinarjev.

Zivina. Na ljubljanskem sejmu 5. t. m. so bile nastopne cene za kg žive teže: voli I. 14, II. 13—13.50, III. 11—13, buše 9—11, krave za klobase 7.50—9, krave debele 12.50, teleta 16—17.50 Din. En par dobrih konj je stal do 20.000 dinarjev. Prasei 6—8 tednov stari, 250 do 300 komad. — Na zagrebškem sejmu so bile isti dan nastopne cene za kg žive teže: voli I. izjemno 13.50—15, II. 12.50 do 13.50, III. 10—11, bosanski voli I. 12 do 13, II. 9—11, III. 7—9, krave I. 12 do 12.50, II. 10—11.50, III. 8—9, bosanske krave II. 8—10.50, III. 6.50—7.50, telice II. 12—12.50, bosanske telice 8—10, teleta 18.50—20, svinje nepitane 18—22, prasei do 1 leta 17—20, nad 1 letom 17 do 22.25 Din. Konji: lahki tovorni 5000 do 6000, kmečki 4000—5000, srednji vozni 3800—4500 Din za komad. Konji za klanje 3—3.50 Din za kg žive teže.

Krma. Zagrebške cene preteklega tedna: seno I. 100—131, II. 80—100, stisnjeno 110—120, detelja in lucerna 113 do 150, slama 93—150 Din za 100 kg.

Izšla je **BLASNIKOVA**

VELIKA PRATIKA

za navadno leto **1925** ki ima 365 dni.

„Velika Pratika“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštovan že od naših pradedov. Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini. Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din; kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikih
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg štev. 12.

Izdaja konzorcij »Ljudskega tednika«.
— Odgovorni urednik Fr. Jereb. —
Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

KAR NE VEŠ, VPRAŠAJ

Univerzalni Informativni Biro

„ARGUS“

Knez Mihailova ul. 35. — Tel. 6-25

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka.)

Ceneno češko perje!

1 kg sivega opuljenega perja 70 Din, na pol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 120 in 150 Din, mehko jak puh 200 in 225 Din, boljša vrsta 275 Din. —

Posiljave carine prosto, proti povzetju od 300 Din naprej poštnine prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in nevrše vzame nazaj. — Naročila samo na Benedikt Sachsel, Lobez št. 78 kot Pizna, Češkoslovaška. — Poštne pošiljke gredo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

Priporoča se **mizarstvo**

ERMAN & ARHAR

St. Vid, nad Ljubljano 4.

za vsa stavbna in pohištvena dela. Stalna zaloga pohištva in tapetniških izdelkov. Cene nizke! Delo solidno!

Načrti in proračuni brezplačno.

PISALNE STROJE

najcencijše v specialni mehanični delavnici za popravilo pisalnih, računskih in drugih strojev

LUDOVIK BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, I.

Barvne trakove, karbon-papir-indigo, ter vse druge potrebščine. Pisarniška oprema vedno v zalogi.